

**АНТОЛОГИЯ
ВСИЧКО ЗА МАЙКА МИ**

*Посвещава се на майка ми Русанка Богданова,
която през 2024 г. трябваше да навърши 80 г.*

Всичко за майка ми

copyright©2024

©Издател - Фондация „Буквите“

©Редактор - Надежда Герзилова

ISBN 978-619-154-260-4

Антология

**ВСИЧКО
ЗА МАЙКА МИ**

София

2024 г.

МАЙКА

Никола Вапцаров

Колко всички майки си приличат в света!
И сърцата им как са еднакви!
Иди потърси на Украйна в степта
и след туй провери в Киренайка...

Имала майка,
имала син. —
Хубав бил, млад бил
и волен.
Раснал.
Над него синеел Пирин
с мури и камъни голи.

Нейде бащата погинал.
Тогаз
малък бил още
синът ѝ
и във вековната тъмна гора
дебнел пашата хайдутин.

Под планините горели села.
Светел високия хребет.
И от селяшките гладни гърла
беят изтръгвал и хлеба.
Гледала майката своето дете,
гледала с мъка сурова —
как очите му бягали все
на бащата в пищова.

Имала майка,
имала син. —
Хубав бил, млад бил
и строен.
Но възмъжал
и хванал Пирин,
тъмното хванал усое.

Години минали
и смутни били.
Добри не дошли за раята.
Отдръпнала
свойте зелени поли
от равнините
гората.

Понякога нощем
мъжете гома
се връщали гузни и плахи.
Изгаряли ризите скрито в жарта
и криели своите сияси.

Пак майка.
И нощем,
когато звезди
над тъмния хребет горели,
тя

Вземала в skutите малкия син
и тихо му пеела:

„Не слушай,
не гледай,
а нанкай сега.
Дано не кръвясат очите ти,
когато
след време изправиш снага
и сам си поемеш юздите.
Отвънка е смутно.
Отвънка снежи.
Но топло е в моите skutи.
Спи ми, детенце,
спокойно ми спи,
нанкай...
Не ставай хайдутин...”

Добър
и послушен излязъл синът.
Не хванал с хайдутите горите.
Оженил се,
сетне зарязал домът
и... станал комита.

Години на кръв.
Години на кръв и войни.
Пирин.
И орлите
в горите на мърша налитат.
Под всяко дърво,
с изцъклени,
тъмни очи,
убитите гледат как вечер изгряват звездите.

Отишъл си бея.
Отишъл си — значи, добре.
Но хората после запсували нещо султана.
Народ е това! —
А някой нахакан келеш
си мисли,
че може сърцето му в шепа да хване.

Смълчал се народа.
Смълчал се и само сумтел.
И вече не виждал на робството де ще е края.
Излезли комити,
в горите не бродили те,
а се разкарвали с „Щаери“.

А там, във гората,
израсли железни тръби.
Комини израсли в гората.
И със рапидно-стоманни зъби
заръфал снагата ѝ
затер.

Пак майка.
И майката имала син.
Залоствала всяка вечер вратите
и пяла му:
„Нанкай, сега сме сами,
нанкай, не ставай комита.“

Комита не станал.
Не бил бикоглав. —
послушен бил момъка, значи.
Но някой разнесе в селото мътва,
че паднал убит като стачник.

ВСИЧКО ЗА МАЙКА МИ

(проза)

СРЕЩА С МАЙКАТА

Иван Богданов

Беше студено и неприятно мокро. Внезапно изсипалия се майски дъжд промени всички плановете.

Щяхме да ходим на по бира в парка и аз бяха облечена като „за бира“. Тясна дънкова пола, развлечена тениска и едни стари сандали, с плоски подметки, които се плъзгаха по мокрите плочки. Изведнъж той каза:

— Дай, да те водя при майка ми! Три месеца вече сме заедно, време е да те представя.

Щях да го убия наскреп улицата. Решава ли се това нещо така. Как така ще ме погледне свекървата - раздърпана, неугодно облечена? Как ще отидем без предварителна подготовка?

Това е толкова важен момент в една връзка - да се представиш пред бъдещата си майка.

Мъжете никога не мислят за тези неща. Решават и край. А е първороден и, от думите му, ѝ е много скъп.

Беше ми разправял, че след развода не е водил друга жена при майка си. Защо така се реши изведнъж? Вярно - обичахме се, но сме заедно само от три месеца...

Докато се противях, той просто ме набута в първото такси. Таксито се запровира по едни улочки, а аз започнах да репетирам речта в главата си.

„Аз, аз съм Мария... Обичам сина Ви...“ Не знаех какво още да кажа. Какво се казва в такива случаи, по дяволите? Сякаш редовно ме представят на майките си.

Бях много нервна, пушеше ми се. Извадих цигара, но бакшиша ме погледна неодобрително.

Това преля чашата:

— Стоп! Ще минем първо през нас! Не мога да се явя пред майка ти в такъв вид!

Той не ми отговори нищо, само каза на таксигията да кара към нас и му даде адреса ми.

Две цигари по-късно, поуспокоена, с новата червена рокля, обула елегантните сандали бях готова за срещата. Качих се при него в таксито и се сгуших в прегръдките му.

Така и излязохме от таксито. Той ми подгави ръка, а аз го прегърнах. Да го хвана само под ръка ми се струваше много обикновено.

За първи път идвах тук, но знаех къде отиваме.

Повървахме малко и изведнъж той ме прегърна силно, сякаш искаше да ме смаже в прегръдката си.

— Мамо, това е моята Мария! Обичам я и мисля, че тя ме обича. Отскоро сме заедно, но искам да остаряя с нея. Реших, че е време да се запознаете.

Замълча... или не знаеше какво още да каже, или беше нестелив с думите. То и всичко беше ясно, той ме беше прегърнал така, сякаш съм част от него и никога, ама никога няма да ме пусне.

Тя също мълчеше. Явно в това семейство са мълчаливи, но усещах как ме оглежда от глава до пети.

Думите бавно се отронваха от устата ми. Не тези, предварително намислените. Исках да кажа едно, а се чух да казвам съвсем друго:

— Здравей, мамо. Наистина го обичам.

Той внезапно ме пусна и прегърна надгробния камък. Заплака с големи и тежки сълзи. Не го бях виждала да плаче. Изобщо и не предполагах, че този голям и толкова сигурен в себе си мъж, може да заплаче някога. Измежду сълзите му дочух: „Много ми липсваш, мамо. Надявам се, Мария да успее да излекува сърцето ми!“.

Майка му беше починала преди десет години и това беше първото, което ми разказа за себе си. Бяхме със сходна съдба, аз бях загубила баща си и затова не се учудвах, че той я пази в сърцето си и говори за нея като за жив човек.

Затова, когато ме покани се притесних, знаех колко много значи това за него.

Сега обаче я чувствах и аз в сърцето си.

В този миг Слънцето разкъса облаците и ни огря. Явно майка му ме беше харесала.

БЕЗИМЕННАТА

Кристина Тотева

Тя пътуваше в задушливия автобус. През отворените прозорци влизаше само мараня. Шофьорът поглеждаше от време на време към огледалото над главата си. Вероятно искаше да нагледа пътниците, дали всичко е наред. А те бяха скромните седем човека (с шофьора). Сегаха един зад друг, през седалка, всеки потънал в своите мисли.

Тя се връщаше в родното си село, там някъде, в планинския масив. Дори не искаше да казва името му. Срамуваше се, че е от селския край. Сега отиваше на там с нежелание, с отегчение, с умора. Тя, жената с красива външност, с ум и разум, донесли ѝ висок пост във фирмата. Сега беше облечена по-простичко според нея - с дънки и тениска, за да се смеси с хората.

Самочувствието ѝ беше като парфюм. Отиваше към родното небе не защото искаше, а защото прие предизвикателството на Емил. Според нея, той ѝ беше приятел. Беше от кръга хора, с които тя общуваше. Сух и високомерен като нея. Същият този Емил я провокира във фейсбук с предизвикателството да се снима до родната си къща. И също да отиде до там с автобус. Не с удобната си кола, а със стар, миризлив автобус. Тя не можеше да се откаже. Прие предизвикателството. Други във фейсбук се справяха, та тя ли няма да може? Какво толкова? Ще седне на изтърканата седалка, ще слезе на прашната спирка, ще отиде до родния дом по още по-прашната улица, селфи пред него, и готово. Качва снимката във фейсбук, и вече е в групата на тях, на предизвиканите.

Затова сега е тук. Пътува.

Телефонът ѝ сигнализира, съобщение. Погледна го - Емил. Питаше я къде е. „Към ада“ - му написа тя и прати дяволче.

Полека-лека пътят към пращната спирка се скъсваше. Друсането стана още по-силно. Тя не разбира дали е от камъните по пътя, или от роптаещото ѝ сърце. „От камъните по пътя ще е“ - помисли си тя. В следващия момент едното колело на автобуса сякаш се наклони. Спря. После и другите. Чудно! Как не спряха всички едновременно, а едно след друго, сякаш се възпротивяваха и не искаха да спират.

Последен тропот и автобусът отвори врати. Тя слезе.

Нищо ново. Все старите миризми и ухания. Дори и птиците пееха, както някога.

Тръгна по изгнилите листа и паяжини по пътя. Вървеше, а сякаш стоеше на едно място. Нежеланието ѝ да е тук слагаше спирачки на краката и на мислите ѝ.

Милиметър, сантиметър, метър... приближаваше дома си. Просто дом. Къща - стара, вехта, скърцаща. Чакаща я. Тя нея - не.

Стигна. Никого не срещна по пътя си до там. Може би някой щеше да я спре и да я върне назад. Но - не. Никой не я удостои с внимание. Нито дори бездомно животно, търсещо обичащи, човешки очи. Стигна. Разгневи се. Какво прави там? До тази огромна паяжина със задъхани стаи. Какво прави?

„Направи си селфи и се махай оттук. Докажи се на Емил и дружките си, и на другите от кръга приятели във фейсбук“-шепнеше ѝ някой.

„Вятърът ли бе това?“ - помисли си тя.

Не! Егото ѝ.

— Ще се снимам и си тръзвам. - каза тя.

На кого? Нямахте друг. Явно говореше на егото.

Застана пред къщата и я заоглежда. С надменност, със студенина, с минало... Пристъпни крачка напред и се изгуби пред нея. Безименната къща, останала само силует. Тя огледа силуета и побутна вратата му. Беше отворена. Пристъпни самоуверено напред и я видя - снимката. Малка, черно-бяла, с напукана повърхност, с вълнообразни краища. На снимката имаше дете, с къса, права и тъмна коса. Дете с усмивка, с душа, с живи очи...

Нещо я удари. Не по тялото, а в гърдите. Парна я като жилило.

Тя се дръпна назад. Изпусна снимката. Спомените я наобиколиха. Спомени мили, далечни. Спомени с чувства, обич и светлина. Баба, дядо, баща, майка, котенцето, кученцето, игрите, слънцето...

— Стига! - тя изкрещя. - Не мога! Не искам! - тя се разгневи от обидата, от срам към себе си, заради слабостта си.

Грабна бързо изтърканата снимка спомен. Сложи я в задния джоб на дънките си, за да я смачка още повече. „Няма да си правя селфи. Тази хартийка ще стане.“ - си мислеше тя.

Тръгна обратно към спирката. Горга. Усмехната. Победила. Не друг, а себе си...

Пътят на връщане беше по-лек. Нямахте пукнатини и камъни по него. Лекота се носеше в автобуса, в хората, навсякъде. И шофьорът не беше безименен. Имаше си име - Ставри. На връщане всичко беше вълнуващо. Тя ликуваше. Вместо селфи, носеше цяло минало. Ще покори предизвикателството на Емил и ще бъде победител. Победител!

Снимката беше качена във фейсбук. Дружките ѝ коментираха, питаха, разпитваха. Харесаха я много. Въодушеви всички. И всъщност тя направи нещо интересно. Покори предизвикателството на Емил и предизвика ново във фейсбук, а именно - да се качват стари, забравени снимки. Тя беше победител!

Мина известно време. Мнимата еуфория замря.

Един ден Емил я попита:

— Кое е това гете на старата снимка?

Тя се сепна. Загъха се от учудване. Защо я питаше? Не искаше да отговаря.

Защо я питаше? Нали беше изпълнила условието. Дори направи фурор със снимката. Защо я питаше? Какво значение имаше кой е на снимката. Защо я питаше?

— Майка ми...

Устните ѝ бяха неми. Сърцето ѝ отговори...

ЕХО ОТ ОТМИНАЛИ ДНИ

Петя Атанасова

Мама” - думичка толкова мила, топла, свигна. Всеки спомен носи със себе си история, пълна с емоции и уроци, които формират нашето бъдеще.

Реката на живота носи много съдби, но съдбата на майката е с най-голяма величина, защото тя е носителка на великодушието и всеопрощението. С мъдрост, напътствия, укори и похвали, или със сияйната радост, с която празнува успехите на деца и любим, тя винаги е стояла, стои и ще стои, дори и в спомените, високо - както слънцето, или като онези пулсиращи звезди, които раждат и поддържат живота в необятната вселена.

В тихите вечери, когато светлината на деня постепенно се стопява в сумрака, мислите на Павлета често се връщаха към непрежалимата ѝ майчица. Тя като фар в морето я водеше през бурите на живота, пазейки я от беди. Беше нейната крепост, нейният дом и посади всички хубави неща в сърцето ѝ. Обърна я към слънцето и я насърчаваше в начинанията ѝ, и постоянно подхранваше тези мечти. Майка ѝ бе силна жена, ”минала през огън и вода”, както обичаше да се изразява тя. Самичка се справяше с житейските проблеми поради честите отсъствия на съпруга ѝ - понякога с месеци по длъжностни дела. Майка ѝ се грижеше за всичко и всички; нищо не ѝ се опираше.

Весела и жизнерадостна, освен домашните задължения, които изпълняваше, беше и активистка и отличен организатор. Плетеше грешки, вълнени

чорапи на съпруга и децата си. Наплиташе на една кукичка красиви бордюри на бродираните пак от нея покривки за маса у дома и краищата на декоративни кърпички. Много милъота излязоха изпод работните ѝ ръце. Нашиваше гоблени с бог-риб-я кост и рококо. Избродирани бяха и калъфките на възглавниците даже. Имаше прекрасен, мощен алт и пееше по различни хорова формации. Първа беше на хорото, и беше душата на компанията. Изключително наблюдателна и силно емоционална, майка ѝ бе оценена и в службата с множество отличия и награди. „Разтропана жена“ – така казваха за нея хората, които я познаваха. Дълги години Павлета бе много щастлива и горда с родителите си. Всеки, научил на кого е дъщеря, се изказваше с добросърдечни думи за тях.

Но в един ден на късната есен, когато листата се превръщаха в палитра от злато и огън, небето се покри с мрачен воал от сиви облаци. Температурите изведнъж паднаха с петнадесет градуса и ненадейно бащата на Павлета си отиде от този свят. След внезапната му кончина майка ѝ, тази жизнерадостна жена, изпадна в силен стрес и тежка апатия. „Ще е доста труден периодът на възстановяване, а може и така да остане“ – уточни лекуващият лекар.

Остротата и бързината на мислене, които винаги бяха верни спътници на майка ѝ, неочаквано я изоставиха, или по-скоро, не идваха навреме. Така, ден след ден, тя заприлича на изгубена птица, чийто крила бяха прекалено уморени, за да лети. Сега се нуждаеше от ръката на дъщеря си, за да я води. След тъй неочакваната кончина на съпруга ѝ, светът ѝ се беше сринал. Павлета виждаше как светлината в очите на майка ѝ избледня. Греещото ѝ, слънчево лице се скри зад облаци тъга. Секнаха песните, с

които огласяше дома си. Започна да напомня на лист, отнесен от есенния вятър. Блясъкът в очите ѝ избледняваше, усмивката ѝ се изгуби в безкрайните часове на самота. Тъгуваше и Павлета за татко си, но едновременно с това и за своята майка... Искаше ѝ се да я запази. Като скъпоценно бижу в кадифена кутийка да я постави, след като не може да помогне на баща си. Да ѝ даде част от топлината и любовта, която майка ѝ беше давала през целия си живот.

Всеки ден след работа Павлета първо се отбиваше при майчицата си да я нагледа, да ѝ помогне в нещо и чак тогава се прибираше в дома си при своето семейство. Няколко месеца след това решиха да я вземат да живее при тях. В началото майка ѝ се противопостави, но след множество уговорки се съгласи. Като че ли вече беше приела, че животът ѝ няма да е същият. Не искаше да вземаме много багаж. Обаче всеки предмет, който отдели, беше напоен със спомени. Тя прекрачи прага на дома им с малка торбичка. В нея беше сложила последните подаръци за рождените им дни със съпруга си. Най-отгоре беше този от внучката с надпис „За най-добрите баба и дядо!“, заедно с дамската ѝ чанта. Дватама със съпруга ѝ бяха родени в един и същи месец, само със седем дни разлика.

Така започнаха нов живот, пълен с малки предизвикателства. Двете семейства живееха самостоятелно дълги години, сега се учеха отново да битуват заедно, с нови стъпки, както в танц. Майка ѝ стъпваше бавно и тихо като сянка, стараяйки се да не пречи никому.

Наблюдаваше я с поглед, изпълнен с любов и благодарност, докато домакинстваше. От своя страна Павлета също се притесняваше от нея – питаше се

дали мама одобрява това, което прави и как го прави. Честичко започнаха да изплуват в съзнанието ѝ наставленията, похвалите или упреците на майка ѝ, докато тя беше съвсем млада и неопитна. От време на време я поглеждаше въпросително, а майка ѝ само се усмихваше мило и питаше загрижено: „Как смогваш, мама? И на работа ходиш, и за мен се грижиш, и домакинството успяваш да погредиш...“.

Павлета ѝ се учудваше на свой ред, защото преди майка ѝ бе скъперник на хвалби. Но думите ѝ на обич и признателност покълнаха като семена, откривайки нова глава в отношенията им. Постепенно мисиите им се размениха. Павлета стана майката, а майка ѝ - детето. Времето пренаписа ролите и те се радваха на споделените моменти и близост. Разходките и културните мероприятия, които майка ѝ толкова обичаше, се разредиха и отминаха. Тя започна да предпочита уютта на дома, топлата баница, направена специално за нея и за внуците, и кюфтетата, с които Павлета я подмамваше, когато апетитът ѝ беше слаб. Радваше се на малките неща и на слънчевите лъчи. Но лицето ѝ се озаряваше и грейваше в усмивка само когато правнуците ѝ бяха около нея.

С времето майка ѝ ставаше все по-зависима, макар да живна покрай тях. Павлета правеше и невъзможното да ѝ помогне, но тъгата по любимия бавно я топеше. Енергичната жена се превръщаше в чуплив лист. Всяка следваща година Павлета със страх очакваше пролетния месец на рождения ѝ ден - да не би да се случи най-лошото - но тя го преживяваше и поемаше нататък. Това беше борбеност и Павлета особено се гордееше с нея.

Беше създавала специална традиция да се събират заедно с внуци и правнуци за празника ѝ, ала два дни

преди деветдесетият ѝ рожден ден тя побърза да се събере с любимия си, за да празнуват заедно във вечността. Беше прегоряла като свещ и накрая пламъкът ѝ изгасна. Отиде си тихо - като последната нота на една дълга и красива симфония. Павлета остана с празнота в душата, но благодарна за всяка секунда заедно с нея. И в тишината на нощите знаеше, че мама е там - във всяка звезда на небосвода, във всяка песен на птица, във всяка усмивка на деца и внуци. Любовта на майка ѝ продължи да я води, да я пази и вдъхновява, завинаги.

ЕДНА ЗВЕЗДИЧКА

Борислава Иванова

Понякога все още чакам телефонът да звънне и да чуя въпроса „Бори, как си, мамо?“. Но той мълчи. Вече осемнадесет години. Когато ми се обадиха и ми казаха, че нея вече я няма, се почувствах ограбена и ужасно сама. Сякаш нещо се скъса. Не бях малка, вече имах собствено семейство, но думите „тя си отиде“ откъснаха от мен някаква част, която никога повече не се върна. Казват, че душите се превръщат в звездички там горе на небето. Но аз исках звездата да продължава да грее при мен, защото имах нужда от нейната светлина. Още повече, че последните шест години от живота ѝ вече живеях в столицата и се виждахме рядко.

Няма да забравя, когато родих първия си син и се наложи да претърпя тежка зъбна операция, мама дойде до София, за да ми помага с бебето. То беше само на четиридесет гена, а аз не знаех какво ми се случва. Тя беше болна, и въпреки това дойде, защото аз имах нужда от нея. Измина дългия път с влак, въпреки че туморът вече беше започнал да я яде отново. Тя дойде, за да помага, доколкото може и както може, но - дойде. Защото нейното момиченце също беше станало майка. И тя вече знаеше какво е.

Отиде си твърде бързо след това. Не може да изпита радостта да бъде баба, не може да ми предаде майчиния опит, не може да бъде до мен в този път, който трябваше да измина сама, защото трябваше да стане звездичка. Все още често гледам небето. Преди се опитвах да я открия някъде там, в безкрая,

после разбрах, че тя никога не си е отивала, че е вътре в мен, че се появява в моите майчини тревоги, в обичта, на която ме беше научила и която сега предавах на моите деца, в които понякога откривах нейната топлина, въпреки че са момчета.

Когато бях на двадесет и пет, дългогодишният ми приятел ме изостави и сърцето ми беше разбито. Бях поканила Илияна, моя много добра приятелка, да живее у нас, докато си намери квартира. Мама беше говорила с нея, без аз да разбера, защото се тревожеше, защото виждаше, че детето ѝ страда. Беше я помолила да ме подкрепи и да бъде до мен. Тогава споделях повече с приятелите си, отколкото с нея. Тя го знаеше и не се противеше, просто искаше да съм добре. Стоеше отстрани, без да се намесва, за да може да е там, ако аз имам нужда от нея. Знаех, че мога да разчитам на нея, въпреки че рядко я търсех.

Иска ми се да можех да върна времето. Кой ли не желае? Винаги има моменти, които ти се иска да беше преживял по различен начин. Сега жадувам да бях прекарвала повече време с нея. Иска ми се да я бях опознала повече като човек, а не само като майка. Може би щеше да се случи, но Господ я прибра твърде рано. Не можах... Не можах да ѝ покажа колко я обичам и колко много значи за мен. Майките винаги знаят, те усещат със сърцето си децата, докато децата рядко мислят за майките си, защото са сигурни в тях. Няма нужда от обяснения, няма нужда от думи. Именно тази фина връзка и тази безусловност ми липсват и до ден-днешен.

Мама Ива беше и строга, и нежна едновременно. Когато исках разрешение за нещо, първо отивах при баща ми. Може би изтърканата фраза „момичето на татко“ работеше и при мен, или просто той беше голям добряк и винаги ми даваше свобода.

Мама просто беше ужасно притеснителна. Няма да забравя угрижения ѝ поглед, когато казвах, че излизам с приятели, нито стъпките, които тежко се забиваха в асфалта пред блока, докато тя обикаляше, гризейки ноктите си, защото още не съм се прибрала. Това бяха ранните години на демокрацията. Мобилни телефони все още нямаше, компютрите тъкмо навлизаха и ние, подрастващите, бяхме постоянно навън. За щастие! Тъжно ми е за сегашните деца, които уморено висят пред екраните, забиват поглед в телефоните и общуват основно през чата. Аз имах друго израстване, пълно с приятели, събирания, музика, разговори и мечти за бъдещето.

Отклоних се, може би с остаряването носталгията ми по миналото се засилва.

Мама беше пълничка жена, която вечно искаше да отслабне. Обичаше да има хубави грехи и бижута, да се гримира, и винаги изглеждаше добре. Сестра ми е като нея, докато аз бях бунтарката. Дълга коса, абсурдно съчетание от вълнен пуловер, тюлена пола и кубинки. Мама често ме гледеше неразбиращо и в очите ѝ виждах разочарование. Очите ѝ бяха кафяви и много топли. Дори когато ми беше сърдита, виждах едно пламъче, което знаех, че никога няма да изчезне. Усмивката ѝ беше същата. Голяма и обгръщаща, зовеше те към един по-добър свят. Обичах да я прегръщам. Усещах аромата на парфюма Нина Ричи, който баща ми ѝ беше подарил.

Мама обичаше операта. Много! Имахме грамофон и плочи. Няма да забравя обложката на „Ауга“, прекрасно илюстрирана, сякаш е пред мен и сега. Тя обичаше да ходи на концерти. Дядо ми казваше, че когато била млада, оставила зестрата си в операта. Тогава не разбирах тази музика. За мен имаше само

рок. Сега и аз харесвам операта. Ако беше жива, можеше да си говорим за това и да слушаме заедно. Тя щеше да е щастлива.

Мама не изискваше много от нас. Подреждаше къщата, готвеше, но не помня да ни се е карала, когато стаята ни заприличаше на цигански катун. Само влизахе, поклащаше глава и си мърмореше: „Уж имам две момичета. Боже, боже.“ Тогава не разбирах какво толкова. Малко нахвърляни грехи по столовете, учебници навсякъде из стаята, мръсен мокет, касетки, стени, облепени с плакати на любимите ми групи, които вечно се разлепяха и висяха, и какво ли още не.

Сега, когато и аз съм майка, разбирам колко ѝ е било трудно да работи и да се грижи за всичко и за всички. Но когато си дете, просто летиш и ежедневните задачи на родителите ти се струват незначителни. Какво толкова, нали е майка. Значи трябва да се грижи за нас. Тогава не се питах коя е тя всъщност, какви са били нейните мечти, дали е искала да има поне малко време за себе си, дали е стояла будна, чудейки се утрешната инфлация ще унищожи ли заплатата ѝ, дали не е искала просто да изчезне за няколко дни, за да чуе мислите си.

Тогава бях егоистичен тийнейджър, който мислеше само за себе си. И знаех, че тя, мама, винаги ще е там, винаги ще ми се усмихне, когато се прибера, винаги ще има ядене в хладилника, винаги ще ме попита как е минал денят ми, ще поиска да разбере кое момче вълнува мислите ми, няма да се ядоса, че отново съм нахранила приятел, въпреки трудните години и недостига на пари. Приемаше всичко, приемаше постоянните върволици от приятелите ми, купоните, които правех, слабите ми оценки по математика. Никога не ме укори, че не съм положила

достатъчно усилия, че съм мързелива или глупава, или че е можело още. Тя винаги беше там, до мен.

Много жени стават майки, някои постъпват по-зряло, други - не съвсем, но не всички могат да обичат така безрезервно. Татко пийваше ракия вечер, но никога не прекаляваше. Само понякога, особено когато бях малка, се закачаше с мама и казваше: „Аз ще ѝ кажа на Борито, когато порасне“. С детското си въображение се чудех каква ли е тази зловеща тайна. После разбрах, че мама не ме е искала много. Имала е тежка бременност със сестра ми, и тъкмо е тръгнала отново на работа, когато е разбрала за мен. Може би е искала да си отгъхне малко от майчинството. Въпреки това признание, което научих едва в гимназията, никога не съм се чувствала нежелана, дори след като разбрах за големите ѝ колебания дали да ме задържи. Чувствах се обичана и закриляна. Тя обичаше да ме гали и казваше, че съм най-добрата дъщеря.

Може би не ме научи на много неща. Не ме научи да бъда подредена, нито да готвя, не ме научи да съм отговорна, нито да съм уверена в себе си, ако това изобщо може да се научи отвън. Но ми показа какво е да бъда добър човек и да помагам. Остави ме сама да решавам как да постъпвам, какво да уча, кого да обичам. И в този смисъл мисля, че възпита моята самостоятелност, или поне постави основите ѝ.

В този момент, вече помърдяла, виждам, че най-важното, което ми е дала, е било любовта - постоянна, без резерви, без условия. Даде ми усещането какво е да бъдеш обичан и приеман, какъвто си. После животът ми удари много шамари, показвайки ми, че не всички дават по този начин, но това е част от израстването. Болката ни развива. Може би, ако тя не беше станала звездичка толкова рано, щях да

порасна още по-бавно, но може би щяхме да имаме още много прекрасни моменти заедно. Колко много може би...

Благодаря ти, мамо, че пося в мен зрънцето на любовта. Може да си спокойна, там горе, че то е здраво покълнало в мен, че ме води в тъмните моменти, че ми дава сили, че мога да раздавам тази любов на приятелите и семейството си, и че съм го посяла в децата си, точно както ти го направи с мен. Знам, че с татко вече сте заедно и вече не си сама звездичка. Аз винаги ще ви обичам с тази любов, която и двамата ми дадохте. Амин!